

**Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка**

Кафедра української філології та суспільних дисциплін



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика навчання української літератури

**з галузі 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)**

за освітньо-професійною програмою бакалавра

Василишин О. В. Робоча програма з дисципліни «Методика навчання української літератури»: [для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова і література)] / О. В. Василишин. – Кременець, 2018. – 11 с.

Розробник: к. філол. н., доц. кафедри української філології та суспільних дисциплін Василишин О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних дисциплін (протокол №1 від „31” серпня 2018 року).

Завідувач кафедри



О. В. Василишин

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	Нормативна	
	Спеціальність 014 Середня освіта (Українська мова та література)		
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3	
Індивідуальне науково-дослідне завдання див. с. 7		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		5-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		18 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
56 год.			
Індивідуальні завдання:			
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання - 37,8%/62,2%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу полягає у тому, щоб системно і послідовно висвітлити здобутки української методики викладання літератури як науки у загальноєвропейському дидактичному контексті, виробити у студентів фахові методичні вміння і навички засвоїти психолого-педагогічні знання та навчити застосовувати їх у практичному викладанні української літератури. Методологічною основою курсу є системний підхід до викладання літератури, а також принцип історизму в дослідженні та вивченні моделей навчання української літератури.

Завдання: формування в майбутніх учителів професійно-кваліфікаційних якостей, здатних забезпечити виховання компетентних читачів-учнів, сприяти розширенню їх культурно-пізнавальних інтересів, духовному збагаченню й активному громадянському становленню, ствердженню національних та загальнолюдських цінностей особистості, спроможної реалізуватися у житті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні етапи формування і розвитку методики викладання української літератури;

вміти: застосовувати різні моделі викладання літератури.

Робоча програма навчальної дисципліни складається з 6-и кредитів

Результати навчання:

- Володіти методикою викладання української мови та літератури в різних типах загальноосвітніх навчальних закладів.

- Опанувати сучасні наукові методи досліджень, базовий фаховий вокабуляр.

- Володіти методикою психолого-педагогічної діагностики, навичками та вміннями її реалізації, знаннями методики проведення дидактичних та лінгвістичних експериментів.

- Оперувати правовими та етичними нормами, які регулюють відносини між людьми в професійних колективах; уміннями орієнтуватися в динамічних процесах, які відбуваються на ринку праці, виявляючи гнучкість набутих у процесі навчання комунікативних, лідерських умінь, а також навичок працювати в команді, самостійно й креативно приймати рішення, активно співпрацювати з працедавцями (soft skills).

- Знати основні положення нормативно-правових актів з безпеки життєдіяльності у своїй професійній діяльності.

- Вільно володіти фундаментальними знаннями з педагогіки, мовознавства та літературознавства (основними концепціями, працями гуманітарних наук, знати їх видатних представників).

- Використовувати професійні знання, уміння й навички, досліджувати мовні та літературні явища, вирішувати практичні завдання.

- Набути умінь планування й організації навчальної діяльності учнів на заняттях, у позааудиторній роботі, коригування та прогнозування своєї навчально-виховної роботи; активізувати їх самостійну роботу й наукову творчість.

- Оперувати вміннями проводити науково-методичну та організаційно-методичну роботу із запровадження у навчальний процес нових інформаційних технологій навчання мови та літератури, в тому числі інтенсивних методів навчання, індивідуалізованого навчання тощо.

- Вміти здійснювати самоконтроль, самооцінку, саморегуляцію.

- Досконало володіти державною мовою.

- Набути вмінь працювати з комп'ютерною технікою та ефективно використовувати її для обробки матеріалів і результатів досліджень з української мови та літератури.

- Уміти користуватися науковою літературою, аналізувати матеріал академічних підручників та навчальних посібників з української мови та літератури для різних типів загальноосвітніх навчальних закладів.

- Володіти навичками аналізу навчально-виховних ситуацій, уміння визначати і вирішувати педагогічні завдання.

- Сформувати судження про використання знань, умінь, навичок із теорії і практики дослідження мовних явищ для освоєння теоретичних основ і методів сучасної педагогіки та лінгвістики, про використання професійно орієнтованих загальнотеоретичних знань з української мови та літератури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні компетентності:

- ✓ Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ✓ Здібність планувати та управляти часом;
- ✓ Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ✓ Спроможність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово;
- ✓ Знання предметної галузі та розуміння професії;
- ✓ Здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- ✓ Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ✓ Здатність бути критичним і самокритичним;
- ✓ Спроможність генерувати нові ідеї (креативність);
- ✓ Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією;
- ✓ Уміння працювати в команді;
- ✓ Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.

II. Фахові:

- ✓ Володіти спеціальними знаннями загальних і часткових теорій мовознавства та літературознавства, наукових шкіл і напрямів досліджень;
- ✓ Бути обізнаними із внутрішніми та зовнішніми законами розвитку мови та літератури;
- ✓ Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасної мовознавчої та літературознавчої науки;
- ✓ Мати здатність оперативно засвоювати нові теорії та методики фахових досліджень;

- ✓ Вміти застосовувати на практиці теоретичні знання з лінгвістики, літературознавства, загальні та спеціальні методи педагогічного та філологічного дослідження;
- ✓ Здійснювати аналіз мовних та мовленнєвих об'єктів, різних типів лінгвістичних та літературознавчих текстів, зокрема й художніх творів, а також помилок на різних мовних рівнях;
- ✓ Здійснювати пошук та аналітичне опрацювання нової текстової, графічної, звукової та відеоінформації;
- ✓ Вміти застосовувати трансфер академічних знань і академічних досліджень у прикладних освітніх технологіях та соціокультурної діяльності;
- ✓ Знати принципи, методи і форми організації навчального процесу в загальноосвітніх навчальних закладах;
- ✓ Володіти специфікою сучасних технологій навчання та викладання в загальноосвітніх навчальних закладах;
- ✓ Використовувати сучасні інноваційні технології у процесі навчання української мови та літератури;
- ✓ Володіти навичками професійної інформаційної діяльності щодо аспектів навчання української мови та літератури в загальноосвітніх навчальних закладах;
- ✓ Оволодіти професійним рівнем науково-ділової комунікації державною мовою;
- ✓ Знати основи теорії, методів і прийомів усної та писемної комунікації;
- ✓ Уміти вести дискусію.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методика навчання української літератури.

Тема 1. Вступ. Освітньо-виховні завдання шкільного курсу літератури.

Методика навчання літератури як наукова дисципліна.

Тема 2. Учитель-словесник та його професійні якості.

Тема 3. Уроки літератури. Їх типи та специфіка.

Тема 4. Вивчення життєпису письменника в школі.

Тема 5. Вивчення епічних творів.

Тема 6. Формування в учнів теоретично-літературних понять.

Тема 7. Розвиток усного і писемного мовлення учнів у процесі вивчення літератури.

Тема 8. Позакласна робота з літератури.

Тема 9. Специфіка незалежного тестування з літератури.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												

Змістовий модуль 1. Методика викладання української літератури												
Тема 1. Вступ. Освітньо-виховні завдання шкільного курсу літератури. Методика викладання літератури як наукова дисципліна.	10	2	2			6						
Тема 2. Учитель-словесник та його професійні якості.	9	2	1			6						
Тема 3. Уроки літератури. Їх типи та специфіка.	10	2	2			6						
Тема 4. Вивчення життєпису письменника в школі.	9	2	2			5						
Тема 5. Вивчення епічних творів.	9	2	2			5						
Тема 6. Формування в учнів теоретично-літературних понять.	9	2	2			5						
Тема 7. Розвиток усного і писемного	9	2	2			5						

мовлення учнів у процесі вивчення літератури												
Тема 8. Позакласна робота з літератури.	8	2	1			5						
Тема 9. Специфіка незалежного тестування з літератури.	9	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	64	18	16			30						
Усього годин	64	18	16			30						
ІНДЗ	8											
Усього годин	90	18	16			46						

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	НОП учителя в процесі вивчення літератури	2
2	Принципи викладання і структура літературної освіти.	2
3.	Розвиток навчання учнів та його психологічні основи	2
4.	Урок літератури. Його самобутність	2
5.	Аналіз художнього твору	2
6.	Позакласна та позашкільна робота з літератури	2
7.	Основні програми з літератури для середньої школи. Основні програми і підручники з літератури для середньої школи. Посібники та методичні розробки для вчителів. Педагогічна періодика.	2
8.	Практична підготовка уроку з літератури.	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні принципи побудови шкільної програми з літератури.	2
2	Проблемний метод під час вивчення давньої української	2

	літератури.	
3.	Проблемний метод у вивченні творчості Тараса Шевченка.	2
4.	Проблемний метод у вивченні творчості Лесі Українки.	2
5.	Проблемний метод у вивченні творчості Ліни Костенко.	2
6.	Проблемний метод у вивченні творчості (на вибір студентів).	2
7.	Нетрадиційні уроки літератури і методика їх проведення.	2
8.	Новаторські педагогічні технології у роботі вчителя-словесника.	2
9.	Педагогічні ідеї у художніх творах Івана Франка.	2
	Разом	18

7. Індивідуальні завдання

1. Основні вимоги Івана Франка до викладання літератури у школі.
2. Шкільні підручники з української літератури Бориса Степанишина.
3. Образ учителя у творчості Івана Франка.
4. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Пасічник Є. А. , Токмань Г. Л.).
5. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Неділько В. Я., Токмань Г. Л.).
6. Порівняльний аналіз двох підручників з методики викладання української літератури (Неділько В. Я., Пасічник Є. А.).
7. Загальна характеристика літературознавчих та методичних газет і журналів.
8. Загальна характеристика методичних праць викладачів кафедри.

8. Методи навчання

- проблемний виклад матеріалу
- пояснення
- метод спостереження і аналізу літературних текстів
- організація самостійного пошуку матеріалу
- робота з науковою літературою
- використання мультимедійних і комп'ютерних технологій
- навчальна дискусія

9. Методи контролю

- усне опитування під час семінарських занять
- модульні тести
- підсумкові модульні тести
- презентація рефератів
- огляд відеопрезентацій
- літературознавчий аналіз текстів

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота											Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. План та тези лекцій.
2. Плани семінарських занять.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Завдання для ІНДЗ.

12. Рекомендована література
Базова

1. Бандура О. М. Засвоєння понять з теорії літератури // Наукові основи методики літератури. Навчально- методичний посібник.- К.: Ленвіт, 2002.-с.155-121.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання.- К.: Українська видавнича спілка, 1997.- 477 с.
3. Гопкінз Д. О. оцінювання для розвитку школи. Переклад з англ. Галини Вець. – Львів: Літопис, 2003.- с. 60-65.
4. Лесик В. В. Елементи теорії літератури в школі. Посібник для вчителів.-К.: Рад.школа.- 1959.- 219с.
5. Методика викладання літератури: Термінологічний словник/ За ред. проф.А. Л. Ситченка.-К.:Видавничий Дім «Ін Юре», 2008.- 132 с.
6. Микитюк Володимир Практикум з методики викладання української літератури: навч. посібник / Володимир Микитюк.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011.-186 с.
7. Нестандартні уроки з української мови та літератури [Текст] методичний матеріал. Вип.1 / Упоряд. К. Ю. Голобородько.- Х.: Основпа, 2006.-304 с. : іл. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»).
8. П'ятакова Г. М., Заячківська Н.М. сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Навчально-методичний посібник для студентів та магістрантів вищої школи .- Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. – 56 с.
9. Пультер Станіслав, Лісовський Антон Методика викладання української літератури в середній школі. курс лекцій для студентів-філологів.- Тернопіль: Підручники і посібники, 2004.-144 с.
10. Сиротенко В. П. Історія української літератури ХХ століття та методика її викладання [текст]: навчальний посібник/ В. П. Сиротенко, Р. Ф. Суровцева.- К.: «Центр учбової літератури», 2012.-392 с.
11. Ситченко Л. А. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах [Текст]: навч.посіб. для студентів-філологів.- К.:Ленвіт, 2011р.-291с.
12. Степанишин Борис Викладання української літератури в школі: мет. посібник для вчителя/ Борис Степанишин.- Київ-РВЦ «Проза», 1995.-256 с.
13. Техолова О.П. Українська література. Методичні матеріали до вивчення шкільного курсу. Посібник для вчителів. – Харків, Ранок, 2000. - 111с.
14. Токмань Г. Л. . Методика навчання української літератури в середній школі:підручник/ Г. Л. Токмань.- К.: ВЦ «Академія», 2012.-312с. – (Серія «Альма-матер»).
15. Франко І. Педагогічні невігласи // Франко І. Педагогічні статті і висловлювання. – К., 1976/ Упорядник та автор передмови «Педагогічні погляди І. Франка» О. Дзевєрін. – с. 184-188.

Допоміжна

1. Бочарник У. Українська література. 9 клас. Плани – конспекти уроків.-К.: Ленвіт, 2002.- с. 294-296.
- Ващенко Г. Загальні методи навчання.- К.: Українська видавнича спілка, 1997. – 477 с.

2. Гнатюкович Т., Ходанич Л. Як сформувати вчителя інноваційно-компетентною особистістю // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – К.:2007. - № 8. – с.60-65.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. – К., Ленвіт, 2000. – 384 с.
4. Пастушенко Н. М., Пастушенко Р. Я. Діагностування навченості. Гуманітарні дисципліни. Львів: ВНТЛ, 2000. – 130 с.
5. Педагогічна майстерність. Підручник / Зязюн І.А., Крамущенко Л. та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К.: Вища школа, 1997. – 349 с.
6. Персоналії в історії національної педагогіки. 22 видатних українських педагоги: Підручник / М.А. Бойко, В.Д. Бардінова та ін.; Під заг. ред. А.М. Бойко. – К.: ВД «Професіонал», 2004.-576 с.
7. Ревуцький Д. Живе слово: Теорія виразного читання для школи: Перевидання. – Львів, ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 200 с.
8. Стереометрія тексту: студії над поетичними творами Івана Франка: [Колективна монографія] / М. М. Барабаш, В.В. Неборак, Б.С. Тихолоз, Н.Б. Тихолоз; Упорядник та наук. ред. Б.С. Тихолоз. – Львів, 2010. – 288 с.
9. Токмань Г. Л. Урок – психологічне дослідження // Дивослово. – К., 2002. - №11. – с. 56-59.
10. Степанишин Б. Стратегія і тактика в літературній освіті. – К.: Веселка; Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2003. – 191 с.
11. Токмань Г. Л. Діалогізм і проблемність як принципи сучасного прочитання української літератури в школі // Дивослово. – К., 2001. - № 3. – с. 55-58.

13. Інформаційні ресурси

1. <http://www.ukr-in-school.edu-ua.net/>
2. <http://library.lnu.edu.ua/bibl/>
3. <http://www.ukrcenter.com>.
4. <http://poetry.uazone.net/>
5. <http://nauka.profit.net.ua>
6. http://www.men.gov.pl/oswita/podstawa_programowa/podstawa_programowa.php.
7. <http://uk.wikisource.org/>
8. <http://homes.chass.utoronto.ca>
9. http://www.interclasa.pl/portal/dokumenty/ridna_mowa_uk/index.php?page=rm28_01
10. <http://www.testportal.gov.ua/indexhp/text/progzno/>
11. <http://www.archive.org/search.php?query=ivan%20franko%20AND%20mediatype%3Atexts>
12. <http://metodportal.net/taxonomy/term/28>